

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. - Inzerati do 30 petih vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. - Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažjeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/1 - NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. - CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. - JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Obsodba Gömbösove politike

Oster članek bivšega predsednika madžarske vlade Štefana Friedricha - Gömbös tira Madžarsko v propast

Budimpešta, 13. novembra. r. Bivši predsednik madžarske vlade Štefan Friedrich je s svojim podpisom objavil v »Pesti Naplu« daljši članek o političnih prilikah na Madžarskem in o politiki Gömbösove vlade. V članku, ki je zbudil v vseh političnih krogih veliko senzacijo, kar najbolje osvetljuje prave razmere na Madžarskem, pravi med drugim:

Dogodki v Evropi se vrste s filmsko brzino. Razvijajo pa se docela drugače, kakor pa so pričakovali sedanji vodilni madžarski državnik. Madžarska v zadnjih desetih letih ni napredovala niti za en sam korak. Odgovorni madžarski državnik so se stalno trudili, da sebe in ves narod uspavajo z iluzijami. Madžarska je danes na istem mestu in v enakem položaju, kakor je bila pred 30 leti, to je na začetku reakcionarne politike grofa Tisze. Danes, kakor pred 30 leti, se vodi samo polemika, ali bo madžarski narod naposled dobil svobodno glasovanje in pravico sodelovanja v državnih poslih ali ne, ali bo narod dobil zaželeno in tako težko pričakovano svobodo in mir v lastni zemlji.

Madžarski narod z največjim strahom gleda, kdaj se bodo madžarski državnik vendar že enkrat spametovali in opustili nevarne eksperimente v zunanji politiki, eksperimente, ki vedno bolj ogrožajo Madžarsko samo. Človek se ne more otešiti vtisa, da madžarski politiki in državnik že vsa leta sem igrajo, in to zelo slabo igrajo, neke vrste politične pacience. Madžarsko ljudstvo je postalo že docela apatično do vsega, kar počnejo budimpeštanski vladodržci, ker se vedno bolj jasno zaveda, da tak režim, kakor je sedanji pod vodstvom Gömbösa, ne morejo in ne znajo izpolniti niti najosnovnejših in najbolj upravičenih želja madžarskega naroda.

Kdorkoli objektivno premoči politiko madžarske vlade zadnjih let, se mora vprašati: kakšne koristi je imel ali bo imel madžarski narod od te in take politike, kakor jo vodi Gömbösov režim? Na to je le en odgovor: Koristi prav nobene, pač pa veliko, nepopravljivo škodo. Dajte madžarskemu narodu priliko, da se svobodno izrazi, zaključuje članek, pa boste videli, da bo do zadnjega moža obsodil nevarno igro z ognjem, kakor se more edino pravilno označiti sedanja madžarska politika!

Narod zahteva mir, mir na znotraj in zunaj ter sodelovanje z vsemi sosedi, ker je to predpogoj in naravni imperativ vsake trezne politike, ki resnično stremi po izboljšanju prilik in zagotavljanju boljše bodočnosti madžarskemu narodu.

V vladnih krogih je izzval ta članek silno ogorčenje, vendar pa si vlada ni upala članka zapleniti, pač pa se je list na pošti izgubil, tako da razen v Budimpešti ni prišel v roke naročnikov.

Gömbös poroča...

Opletanje z „zgodovinskimi nalogami Madžarske“ naj bi prikrilo fiasko madžarske politike

Budimpešta, 13. novembra. r. Ministrski predsednik Gömbös je pred parlamentarnimi funkcijami vladne stranke po povratku iz Rima podal večer obširno poročilo o notranje- in zunanje-političnih vprašanjih. Da se zagotovi možnost evolucionarnega, ustavnega in parlamentarnega režima na Madžarskem, je dejal predsednik vlade, mu je potrebna velika, v narodu vkoreninjena stranka, kakršna je vladna stranka. Odklanja koalicijsko politiko, ki se naslanja na majhne stranke, ker vodi tak politika, kakor kažejo primeri v drugih državah, neizvedljivo do zloma parlamentarizma in diktature.

Ob splošnem odobravanju, kakor pravi uradni komuniké, je nato ministrski predsednik poročal, s kakšno prisrčnostjo je bil sprejet na svojih potovanjih na Poljskem, v Avstriji in Italiji. Med Avstrijo in Madžarsko obstoja skupnost usode in avstrijski državnik, ki se dobro zavedajo te skupnosti, so storili vse, da bo sodelovanje med obema državama postalo v interesu miru in srednje-evropskega razvoja še bolj

učinkovito. Med Poljsko in Madžarsko obstojajo stoletja stari odnosi, ki so se na njegovem zadnjem potovanju na Poljsko izražali v medsebojnih ljubeznivih manifestacijah. Primer Poljske dokazuje, da morajo narodi v interesu boljše bodočnosti tudi trpeti. Pot velikega maršala Piłsudskega k ustanovitvi poljske neodvisnosti je vodila preko Sibirije do Varšave.

O odnosih med Italijo in Madžarsko je dejal Gömbös, da so ti odnosi neizpremenjeni, topli in odkritosrčni in da temeljijo na trdni, realni politični podlagi. Fantastične govorice o ohladitvi teh odnosov so se pokazale kot klevete. Ministrski predsednik je nato opozoril na zgodovinske naloge Madžarske v tem delu Evrope ter je pozval madžarski narod k enotnosti in sodelovanju. Ob dolgotrajnem odobravanju je Gömbös končal svoj govor z naslednjimi besedami: Smotreno politično vodstvo in enotnost vseh Madžarov bo ustvarilo položaj, ko tudi peklo ne bo več moglo zrušiti Madžarske.

Francija časti velikega zaveznika

Spominska svečanost za pokojnim jugoslovenskim kraljem v Lyonu

Pariz, 13. novembra. AA. Havas poroča iz Lyona, da je tamošnji vojaški guverner general Dos, ki je bil svojčas pomočnik načelnika štaba francoske vojske na vzhodni fronti, imel pred bivšimi bojevniki te fronte govor, v katerem je omenil tudi osebnost blagopokojnega kralja Aleksandra in junaške podvige srbske vojske General Dos je pri tej priliki med drugim rekel:

Prosim vas, da posvetite vse svoje misli spominu velikega vojaka, ki je padel, zahrbtno zadet, na naši zemlji. Vsi, ki so se borili na solunski fronti so imeli priliko, da cenijo vrednost srbskega vojaka. Ko ste se s srbskimi vojniki srečali v divji puščavi ob reki Crni, so bili mnogi od njih suhi, njihovo ravnanje pa je kazalo skromnost in resnost. Navzlic temu pa so bili odločni in na njihovih pogledih ste spoznali, da junaško prenašajo svoje trpljenje in svoje muke. Francoski bojevniki z vzhodne fronte morajo priznati, da so tedaj občudovali junaške primere hrabrosti in dostojanstva, ki so jih dajali svetu srbski vojniki na solunski fronti. Glavno pobudo pa so ti hrabri vojniki prejeli od svojega voditelja kralja Aleksandra, ki je bil tedaj še regent Srbije. Najhrabrejši med najbolj hrabri

je šel v sredi zime čez nepristopne alpske planine in delil v legendarnem umiku muke in trpljenje s svojimi četami. Prenašal je zimo in jim dajal primer, vreden junaštva starih narodov. Po dveh letih borbe ob strani francoske vojske so srbske čete septembra 1918, pri Dobrem polju prebile sovražno fronto in prodirale proti Dunavu. Tedaj si je kralj Aleksander izbral malo hišo v Beogradu poleg porušenega dvora, kjer je živel skromno, obdan od tistih, s katerimi je delil muke in trpljenje.

Po vojni je kralj Aleksander posvetil vso svojo mladostno energijo obnovi svoje zemlje. Pred kratkim pa je prišel v Francijo, da utrdi z njo zvezo miru. Da bi še bolj poudaril simbolizem svoje misli, se je kralj Aleksander hotel izkrcati ob podnožju spomenika bojevnikov, padlih na vzhodni fronti. Tu pa je padel, zahrbtno zadet, v trenutku, ko je hotel to plemenito kretnjo izpolniti in pokazati kako globoko spoštuje francoske vojake.

Vsi bojevniki! Ohranite v svojem spominu kralja Aleksandra, ker je bil eden izmed vaših. Padel je za svojo zemljo in za Francijo, ki jo je vedno smatral za svojo drugo domovino.

Svet si je že ustvaril svojo sodbo

Praga, 13. novembra. r. »Narodni Listy« pišejo: Od gnušenega atentata v Marseillu na enega najboljših vladarjev in najboljšega državnika, kar jih premore Evropa, je minilo že mesec dni. Mesec molka, toda ne onega zlovesnega molka, kakor pred 20 leti po sarajevskem atentatu. Takrat je bila na delu zla volja in še hušje namere, ki so se skrbno skrivale in ki so v atentatu videle samo zaželeni povod za izvajanje vojne, da bi se tako dosegli imperialistični cilji avstrijskih močtev. Jugoslavija pa prenaša svojo bol moč in mirno, daleč od vsake zle namere. To pa seveda še ne pomeni, da bo molčala na vse manevre, ki

se organizirajo proti njeni integriteti v raznih državah, ki stremijo po reviziji mirovnih pogojev. Dosedanja preiskava je jasno pokazala, kje se nahajajo gnezda morilcev in teroristov. Marsejski atentat bo prišel pred Društvo narodov in takrat se bo videlo, kako se bodo znali protiteroristi teroristov braniti spričo nepobitnih dokazov, ki jih bo predložila Jugoslavija. Naj bodo rezultati te akcije pred najvišjim mednarodnim forum kakoršni koli, vseh vseh kulturnega sveta si je že ustvarila svojo sodbo, ki oboja ne samo gnuše zločince, marveč tudi njihove skrite, če tudi visoke protectorje.

Pripravljali so se še drugi atentati

Teroristi so nameravali ubiti tudi prezidenta francoske republike Lebruna

Pariz, 13. novembra. r. Preiskava, ki jo vodi francoske oblasti, je spravila na dan še nove podrobnosti o načrtih teroristov. Podrobnosti čuvajo za enkrat še v tajnosti, vendar pa se doznava, da se je pripravljalo ne samo atentat v Marseillu, marveč tudi v Parizu in Versaillesu. Atentatorji so imeli nalog, na vsak način ubiti jugoslovenskega kralja. Če bi se ponesrečil atentat v Marseillu, so bili pripravljeni drugi atentatorji v Parizu in še tretja skupina v Versaillesu. Atentatorji so dobro vedeli za program kraljevega bivanja v Franciji in za vse podrobnosti svečanosti, ki so se pripravljale za to priliko. Ker pa so računali s tem, da bodo v Parizu ostrejša varnostna odredbe in da ne bo lahko približati se kraljevemu avtomobilu tako blizu, da bi

mogli streljati z revolverji, so dobili atentatorji vsak po tri ročne bombe, ki naj bi jih vrgli na kraljev avtomobil. Če bi prišlo do tega, bi bil učinek strahovit. Bombe so bile posebej konstruirane in polnjene s strahovitim eksplozivom, ki bi delovalo daleč na okrog, tako da bi bilo neprimerno več žrtev, kakor pa jih je bilo v Marseillu. Atentatorji so nameravali ubiti tudi predsednika francoske republike Lebruna, ki bi bil spremljal kralja Aleksandra iz pariškega hotela v Versaillesu. Preiskava še ni nič ugotovila vseh podrobnosti, toda zatrjuje se, da so odkritja naravnost senzacionalna, ker so ugotovili soodgovornost in krivdo nad temi peklenimi načrti tudi pri mnogih drugih visokih osebah, ki se doslej v tej zvezi še niso imenovale.

Še en terorist aretiran

V Italiji so na zahtevo francoskih oblasti aretirali iz Berlina pobeglega terorista dr. Budaka - Tudi on je imel ponarejen potni list

Rim, 12. novembra. w. Znanega hrvaškega emigranta dr. Mile Budaka, ki so ga italijanske oblasti aretirale na zahtevo francoske policije, so 9. novembra na policijski direkciji v Genovi na njegovo prošnjo zaslili zastopniki francoskih varnostnih oblasti. Kakor javljajo listi, je dr. Budak izjavil naslednje:

Od 20. septembra do 7. oktobra sem bil neprekinjeno v Berlinu, kjer sem stalno bival od meseca maja naprej. Nemčijo sem zapustil 8. oktobra ko sem z jugoslovenskim potnim listom prekoračil mejo pri Kufsteinu. To izhaja iz mojega potnega lista. Še istega dne sem prekoračil mejo na Brennerju ter sem prišel v Italijo. Na italijanski meji sem pokazal češkoslovaški potni list, ki sem si ga preskrbel iz previdnosti, ker so me zasledovali elementi, ki so mi večkrat stregli po življenju.

V Italiji sem ponarejeni potni list uničil. Z Brennerja sem z železnico odpotoval v Bologno, kjer se zdravi moja žena. V Bologni sem ostal nekaj dni, nakar sem se preselil v Genovo. O marseillkem atentatu sem zvedel iz listov v Bologni. O atentatu samem ne vem absolutno nič. Tudi nimam nič skupnega z osebami, ki so zapletene v to afero.

Nov „Zeppelin“

Berlin, 13. novembra. AA. DNB poroča: Po vesteh iz Friedrichshafna bo nova zračna križarka »L 129« izvirila v začetku leta 1935 svoj prvi poizkusni polet v Ameriko. Dr. Ecker je nedavno tega sklenil z ameriškim krogi sporazum o uvedbi stalne letalske potniške in poštne službe med Evropo in USA s tem zrakoplovom.

Angleški oficirji za posaarsko policijo

London, 12. novembra. AA. Britanski vojni minister je v soglasju z zunanjim ministrom sklenil posredovati pri organizaciji bivših britanskih častnikov za pomožne policije v Posaarju. Kandidati dobe od posaarske vladne komisije vso opremo in mesečno plačo 50 do 60 funtov sterlingov (okoli 12.000 Din). »Daily Mail« naglašja, da gre tu izključno samo za prostovoljni pristop bivših častnikov k posaarski policiji in da tega nikakor ne gre tolmačiti kot pošiljanje britanskih čet v Posaarje. Velika mesečna plača je odmerjena zato, ker je služba izredno težka in polna odgovornosti. Razen tega se bo ustanovil poseben fond za podporo rodbin tistih posaarskih policistov, britanskih državljanov, ki bi pri opravljanju te svoje službe našli smrt ali pa postali nesposobni za delo.

Anglija za pomorsko enakopravnost Japonske?

Tokio, 12. novembra. AA. Angleška vlada je pripravljena dovoliti Japonski pod gotovimi pogoji popolno pomorsko enakopravnost. O angleških predlogih se zdaj vrše pogajanja med zunanjim ministrom in ministrom za vojno morarico. Uradni krogi smatrajo, da bi ne bilo prav, če bi Japonska kratkoma odklonila angleške predloge, čeprav so se po svoji obliki zelo nejasni. Japonska vlada bo zahtevala najprvo primera pojasnila.

Ribbentrop v Londonu

London, 13. novembra. r. Posebni zastopnik nemškega državnega kancelarja Ribbentrop je imel danes v Foreign Office razgovor z ministrom Edenom, ki zastopa Anglijo na zasedanju razorožitvene konference. O ciljih Ribbentropovega obiska v Londonu se oficijelno ne navajajo podrobnosti, vendar se zatrjuje, da bo stavil nove predloge glede enakosti Nemčije v oboroževanju. Temeljna ideja tega načrta je, da bi Nemčija začela pogajanja o varnostni pogodbi, zato pa naj bi se države vojaške klavzule versailleske pogodbe.

Veslaški savez podal ostavko

Beograd, 13. novembra. p. Uprava jugoslovenskega veslaškega saveza je podala ostavko, ki jo je motivirala v obirnem pismu na ministra za telesno vzgojo.

Ostavka belgijske vlade

Nesoglasja pri sestavi proračuna - Kriza bo kmalu rešena

Bruselj, 13. novembra. AA. Danes je izbruhnila kriza vlade, ki je bila že nekaj časa latentna, in sicer zaradi znižanja proračuna.

Snoči je izšel uradni komuniké, ki pravi, da bo predsednik vlade de Broqueville, če ne nastopi nepričakovana izprememba, jutri podal ostavko svoje vlade, še prej pa bo o tem podal izjavo na seji parlamenta. Besedilo so se

stavili na včerajšnji seji ministrskega sveta.

Politični krogi so mnenja, da kriza ne bo trajala dolgo. Belgijska vlada je bila stvarno v krizi že nekaj tednov. Člani vlade si niso bili edini glede proračunskih prihrankov, v kolikor se nanašajo na znižanje uradniških plač in podpor brezposelnim.

Flandinov program

Pariz, 13. novembra. g. Vladna izjava, ki jo bo danes popoldne prečital v zbornici ministrski predsednik Flandin, v senatu pa pravosodni minister Pernot, bo razložila vladni program. V tem programu bo zavzela najvažnejše mesto bodoča gospodarska politika, to je borba proti brezposelnosti in proti krizi ter izvedba zdravne finančne politike, zlasti s pospešenim sprejemom proračuna. Stališče do problema državne reforme še ni docela pojasnjeno, vendar je treba računati s tem, da bo Flandin predlagal, da se sestane Narodno predstavništvo v Versaillesu le tedaj, ako se hosta o tem vprašanju sporazumela senat in zbornica. V zunanje-političnem delu svoje izjave bo Flandin v sporazumu z zunanjim ministrom Lavalom najavil nadaljevanje politike, ki jo je pričel Barthou.

Za debato je bilo do sedaj vloženih šest interpelacij o splošni politiki vlade. Poleg tega je 30 poslancev sklenilo obnoviti svoje že pred sestavo Flandinove vlade prijavljene interpelacije. Proti zaupnici vlade bo glasovalo najbrže samo nekaj desničarskih ekstremistov in skrajna levica.

Švicarski socialisti za državno obrambo

Basel, 13. novembra. AA. Osrednji odbor švicarske socialistične stranke je sprejel načrt o izpremembah in dopolnitvah strankinega programa. Značilno je, da je sprejel z 39 proti 13 glasovom tudi določbo, ki govori o potrebi državne obrambe. Dodaj so švicarski socialisti glasovali načelno proti vsakemu proračunskemu kreditu, namenjenemu državnim obrambam.

Avstrijski proračun

Dunaj, 13. novembra. AA. Korbir poroča: Ministrski svet je potrdil državni proračun za leto 1935. Proračun navaja 1994 milijonov šillingov izdatkov. Dohodkov bo po tem proračunu 1881 milijonov šillingov. Primanjkljaj se je znižal za 60 milijonov, kar je v zvezi s prihranki, doseženimi s konverzijo posojila Društva narodov. Prav tako odpade depozit 40 milijonov šillingov za intereso in amortizacijo skozi službo tega posojila. Stvarni primanjkljaj bo znašal 13 milijonov šillingov. Gradnji krogi naglašajo, da novi proračun ne predvideva nobenega znižanja plač, prav tako pa tudi ni zvišal davkov.

Švica vztraja na zlati podlagi

Bern, 13. novembra. AA. Švicarska brzojavna agencija demantira, da bi švicarska vlada hotela stabilizirati švicarski frank na podlagi 16 frankov za en funt. Vlada vztraja na zlati podlagi švicarskega franka. Le zveza švicarskih hotelirjev je sklenila, da bo sprejemala angleške funte za 16 švicarskih frankov, da s tem pospeši tujski promet iz Velike Britanije.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2304.29 - 2315.65
Berlin 1366.25 - 1377.05, Bruselj 795.35 - 800.29, Curih 1108.35 - 1113.85, London 170.30 - 171.90, Newyork 3383.28 - 3411.54
Priz 224.65 - 225.77, Praga 142.12 - 142.98
Trst 291.24 - 293.64 (premlja 28.5 odst.)
Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.10 do 8.20.

INOZEMSKA BORZE

Curih, 13. novembra. Pariz 20.27, London 15.40, Newyork 307.75, Bruselj 71.85
Milan 26.32, Madrid 42.-, Amsterdam 207.90, Berlin 123.45, Dunaj 57.05, Praga 12.83, Varšava 58.-, Beč 8.06.

Telefon 21-24

— Nočno lekarniško službo ima do
všetkega petka 16. t. m. lekarna »Pri za-
morcu« (mag. ph. Rud. Molitor).

Skrivnost belega čevlja

Inspektor se je lokavo nasmehnil in sive obrvi so se mu naježile. — Tebi pa res nobena stvar ne uide, — je odgovoril smeje. — Mislim, da mi je že odleglo. Džuno, skuhaš kavo!

Džuna se je požuril v kuhinjo, odkoder je kmalu prijetno zadisalo po močni kavi.

— No, Thomas, ali o Swansonu še vedno ni nobenih vesti?

Ogovorjeni seržant je v zadregi pogledal v tla in odgovoril:

— Nič. Zdi se nemogoče, da bi ga izsledili. Povsod imamo svoje ljudi, v vseh predmestjih, v vseh vlakih. Kje neki tiči ta vražji Swanson?

— Ali ste poskusili zasledovati ga od trenutka, ko je včeraj dopoldne zapustil bolnico? — je vprašal Sampson.

— Storišmo vse, Ellery, — je odgovoril inspektor zamišljeno. — Sicer pa ni tako lahko najti v milijonskem mestu človeka, ki se sploh ne razlikuje od drugih. Upam, da iskanje v predmestjih ne bo ostalo brez uspeha. Potem se bo vsa zadeva poenostavila.

— Čujte, — je posegel vmes Harper, — ali je že prišlo komu na misel, da bi mogel biti ta Swanson izmišljena oseba?

Ellery se je zasmejal. — Vi ne morete zatajiti novinarja v sebi, — je dejal. — Da, tudi na to smo že mislili. Moj oče vam lahko o tem kaj pove.

— To je kratko povedano, — je odgovoril inspektor. — Elleryju je šimla ta misel v glavo že davno, čeprav se mi zdi, da sam tega ne verjame.

Ellery je odkimal z glavo. — Saj nisem trdil, da tega ne verjamem.

— Nisem te zamenjal vzgajal, — je mrmral stari gospod. — Za vsak slučaj smo še enkrat zaslili Izaka Cobba, vratarja, in spravili smo iz njega, kar se je dalo. Zanimali smo se za njegovo preteklost, značaj in zasebno življenje. Je popolnoma zanesljiv. Ker je pa poleg Janneya edini človek v vsej bolnici, ki pravi, da je videl Swansona, je bilo treba prepričati se o tem.

— Ne, — je nadaljeval razočarano, — niti najmanjšega vzroka nimamo dvomiti o Cobbovi resničnosti. Ta mož govori resnico. Swanson živi, o tem ni nobenega dvoma.

Velje je zakašljal. — Oprostite, da se vmešavam v to, toda slutnjo imam. Za take stvari se že dolgo zanimam. Ali se spominjate mojih besed: Swanson se pojavi takrat, ko ga bomo najmanj pričakovali.

Inspektor je iztegnil vrat in začuden pogledal svojega podrejenega detektiva. Nasmehnil se je in vzkliznil:

— Tristo vragov, to mi vsiljuje misel, sijamo misel, Thomas! Počakajte, to moram dobro premisliti.

Čakali so in molčali. Džuna je odprl vrata kuhinje in stopil dostojanstveno v salon, držeč v rokah velik podstavek, ki je stal na njem lonec kave, skodelice, krožnički, skledica sladke smetane in sladkornica. Postavil je vse na stol, odšel in se vrnil z veliko skledo kolačev. Se vedno so vsi molčali. Ta čas, ko je Džuna nalival kavo, so posedli okrog mize, samo inspektor

je ostal na svojem mestu, zroč nepremično v švigajoče plamenčke.

Ellery ga je radovedno opazoval. Kar je inspektor udaril z roko po naslanjalu stola in planil pokonci.

— Da, to storim! — je vzkliznil. — To bo gotovo pomagalo!

Sedel je za mizo in začel piti kavo. Sampson je delal zelo resen obraz. — Kaj nameravate storiti, Queen? — je vprašal.

Goste inspektorjeve obrvi so se se surnile, oči so se mu zaiskrile nad dvignjeno skodelico kave. Jutri jutraj, če se do takrat ne bo nekaj zgodilo, dam aretirati doktorja Janneya zaradi umora Abigail Doornove.

In potem inspektor ni črnil niti besedice več, dokler ni popil kave in si natresel v nosnice tobaka.

Potem je znova sedel k peči in namignil drugim, naj prisedejo.

— Vem, da se sliši to kakor blazna misel, vendar pa mislim, da lahko dam Janneya aretirati na podlagi mnogih okolištin, — je začel inspektor, ko so se bili drugi zbrali okrog njega. — Poleg tega je pa tu še en razlog. Najprej mi dovolite položiti karte na mizo, da vam pokažem, s čem računam in da zvem, kaj mislite vi o tem.

Odkašljal se je in nadaljeval z zamolklim glasom:

— V gotovem pogledu je Janney, mislim, kriv. Mnogi v ta zločin zapleteni bi lahko imeli dobre motive za umor. Toda Janney ima po mojem mnenju izmed vseh najmočnejši motiv. To je denar. Ne, počakajte trenutke!

Dvignil je roko v znak, naj Sampson, ki je hotel nekaj ugovarjati, molči.

— Ne pozabite, da bi moral dobiti Janney po prvi oporoki gospe Doornove dve zapuščini, znaten znesek čisto osebnega značaja, drugo sicer manjšo, pa vendar čedno vsoto, pa kot podporo za njegova nadaljnja raziskavanja. In tako bi Janneyev motiv ne bil samo denar. Razumite me dobro, Janney ni človek, ki bi ubijal samo zaradi denarja, to moram priznati. V gotovem pogledu je tak, kakor doktor Kneisel. Dejali bi, da mora biti vsak učenjak čudak in dlakocepec. Toda človek ne pomeni vsega. To je vodstvo, ki nekaj pomeni — in priznanje in slava! Vzemite recimo to njuno kovinsko zlitino. Stavim glavo, da Janneya presneto malo briga, koliko milijonov bi to vrglo, pač pa hrepeni po slavi. Toda za dosego slave potrebuje denar. Rabi mnogo denarja, da bi mogel svoja raziskavanja in svoje poskuse uspešno dovršiti. Njegovi prihranki so izčrpani in tako mu je preostajalo edino upanje, da ga bo stara gospa s svojo oporoko denarno zadostno podprla. Naenkrat pa, ko sta s Kneiselom skoraj že na cilju, ustavi Doornova iz gole ženske vihravosti nadaljnjo podporo in učenjaka se naenkrat zareži v obraz prikazen poloma in blamaže.

Vsi so molče in pozorno poslušali. Ellery je nepremično gledal očeta.

— In kakšen učinek ima to — mislim psihološki učinek, — je nadaljeval inspektor hitro. — Na takega človeka, kakor je Janney? Edino ovira, ki loči njega in Kneisla od uspeha in slave, je življenje te stare, vihrave ženske. A kaj pomeni ta človeka, ki gleda dan za

dnem smrti v obraz, življenje take debetne, z eno nogo že v grobu stoječe babe? Saj bi lahko Abigail Doornova živela še leta in leta, čeprav ni trdnega zdravja, in s svojim življenjem bi onemogočala dovršitev njenih poskusov. Čakanje bi lahko vse njune načrte prekrizalo, posebno še, ker naj bi bila napisana nova oporoka, ki bi Janneyu odpihala izpred nosa eno zapuščino, da bi mu ostala samo še ena in še to bi morda dobil še čez več let. Z naglo odločitvijo bi morda Janney rešil podpis nove oporoke in si zagotovil takoj denarna sredstva, morda celo mnogo večja, nego bi jih dobil, če bi stopila v veljavno nova oporoka. Ali ni to dovolj močan povod, da pripravi celo Janneya do umora njegove bivše dobrotnice?

Inspektor je umolknil in se zmago-slavno ozrl na prisotne. Harperju je obvisela cigareta v ustih in iz oči mu je odsevalo globoko občudovanje. Velje je nekaj zamrmral v znak soglasja. Sampson je pa počasi kimal glavo.

— Zelo duhovito, — je zaspešetal Ellery, — kar nadaljuj, papa!

Roosevelt prijatelj novinarjev

Zakaj je sedanji ameriški prezident tako popularen in prijubljen med zastopniki tiska

Zakaj imajo novinarji tako radi Roosevelta? Se vprašuje Raymond Clapper in odgovarja na to vprašanje v junjski številki »Review of Reviews«. Predsednika Wilsona so videli novinarji redko. Smatrali so ga za velikega moža, širokopoteznega, nekoliko sebičnega in nedostopnega. Hardinga so poznali iz časov, ko je bil senator. Imeli so ga radi kot dobrega človeka in državnika. Iz Coolidgea so se spočetka norčevali, pozneje so se začeli zanj zanimati, končno so pa spoznali, da je bistroumen politik, opirajoč se na zdravo pamet. Hooverja so smatrali za brez-pomembnega politika. Najprej se je o njem govorilo, da bo kot dober administrator izvoljen predsednik, kmalu so pa spoznali, da je malokateri predsednik storil toliko napak, kakor on. Končno je postalo razmerje med njim in novinarji tako napeto, da je izgubil Hoover med novinarji vso popularnost.

V takih razmerah je zavladalo prepričanje, da bo novi predsednik težko ustregel strogim in kritičnim zastopnikom tiska. Toda Roosevelt si je pridobil simpatije vseh novinarjev, čim je prevzel svoje posle. Ščasnoma se je našlo sicer nekaj nezadovoljstev, toda zdaj ima predsednik med novinarji več prijateljev, kakor jih je imel katerikoli ameriški predsednik. V nasprotju s Coolidgeom, ki je imel več prijateljev med lastniki listov, kakor med novinarji, jih ima Roosevelt več med novinarji, kakor med lastniki. Mnogi novinarji ne verujejo v blagodejne posledice Rooseveltove gospodarske politike, vendar pa to njegovo popularnost ne škoduje. Mirno lahko rečemo, da 60% novinarjev odklanja njegovo politiko, 90% pa

Sterilizacija v Nemčiji

Kakor znano, je bil lani v Nemčiji sprejet predlog, naj se težki zločinci, zlasti taki, ki so dedno obremenjeni, sterilizirajo. Te dni je podal vodja državne bolnišnice preiskovalnega sodišča Berlin-Moabit medicinski svetnik dr. Schlegel, ki je izvršil največ takih operacij, kakor jih določa zakon, pregled dosedanjih operacij. V tej državni bolnišnici so po uveljavitvi zakona, približno v enem letu, sterilizirali 111 zločincev, enaka usoda pa čaka še 20 drugih, ki so bili že natančno pregledani. Vsakega naprej fotografirajo, barvo in višino njegovega glasu pa v posameznih primerih posnamejo na voščene plošče. Zdravnik potem tudi napiše mnenje o psihi in inteligenci vsakega pacienta, ki ga sterilizirajo. Po vseh teh pripravah sledi operacija, ki traja samo osem minut.

**Pristopajte
k „Vodnikovim družbi“**

simpatizira z njim osebno. Vsi sodijo o njem, da je spreten politik, ki dobro ve, kaj hoče in kako bo svoj cilj dosegel. Vsi občudujejo njegovo izredno poznavanje administrativnega aparata, posebno pa njegovo živahnost in lahkoto, s katero vodi državo. Clapper navaja pet vzrokov izredne Rooseveltove popularnosti. To so v prvi vrsti predsednikovi osebni stiki z novinarji. Belemu domu trajno dodeljeni dopisniki se udeležujejo nedeljskih večerov, med počitnicami pa tudi predsednikovih potovanj. Ti novinarji spadajo tako rekoč v predsednikovo rodbino. Roosevelt jih nagovarja po imenih. Šali se z njimi in govori o

intimnih uradnih zadevah, še predno pridejo v javnost. Dopisnikom, ki niso trajno dodeljeni Belemu domu, temveč se samo udeležujejo konferenc in tiskovnih posvetovanj, je predsednik tudi prijateljsko naklonjen. Potrpežljivo in obširno odgovarja na njihova vprašanja, nikoli ne izgubi zdravega humora in v pogosto se mu posreči opazka, ki gre potem po mestu kot redka duhovitost.

Drugi vzrok Rooseveltove popularnosti je v tem, da nikoli ne zapre novinarjem vrat. Novinarji so vedno prepričani, da bodo odnesli s posvetovanja bogato zalogo novih zanimivih informacij, ki jih ima Roosevelt vedno dovolj. Odpravil je pismena vprašanja, ki so bila doslej v navadi. Vse informacije daje ustmeno. Snov ni omejena. Po predsednikovem zgledu dajejo obširne informacije tudi njegovi tajniki in višji uradniki, poleg tega ima pa vsak odbor svojega tiskovnega referenta, da je novinarjem še bolj olajšano delo. Tako so novinarji prepričani, da jim v administraciji ni ničesar ne prikrivajo.

Tretji vzrok je občudovanje njegove politične sposobnosti. Mož, ki je znal zapreti vse banke v državi, ki je dobil od kongresa oblastilo za tiskanje dolarjev in ga ni izrazil, ki je zavezal jezike kritikom urada javnih del in začel sam kritizirati, mož, ki ima ogromen vpliv na množice potom radija, pa ga nikoli ne zlorablja, ki najde vedno kaj novega, da pridobi javnost, kadar se dolgočasi, tak mož je po pravici na glasu kot mojster v politiki. Četrty vir Rooseveltove popularnosti je njegova iskrenost, pogum in navdušenje za eksperimente. Novinarji so prišli do prepričanja, da pripravila Roosevelt tak družabni red, v katerem bi bili narodni dohodki pravično razdeljeni med vse sloje.

Kot rečeno ves tisk ne odobrava njegovega gospodarskega programa, toda njegovo vsestransko prizadevanje, pomen in obseg njegovih reform, program javnih del, opustitev zlatega standarda, ukrepi glede bank, padec dolarja, revalorizacija srebra in odgovornost za vs. to kaže na predsednika, ki se bistveno razlikuje od svojih prednikov, od bojazljivcev, ki od svetovne vojne niso storili za človeško družbo nič pomembnejšega.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO

Eden govori, drugi računa

Mnogi ljudje z največjim užikom klepetajo. Zgovorni ljudje neradi pustijo drugega do besede, vedno hočejo povoriti sami, vse vedo in na vse se spoznajo. So pa v tem pogledu še posebnimi primeri, ko gre najbrž za boljše v možganih ali žlezah. En tak primer proučujejo zdravniki v Ameriki. Gre za šoferja, ki govori noč in dan. Možu se je pripetila nesreča, da je povozil na križišču do smrti deklico. Prvotno je kazalo, da to ni zapustilo na njem nobenih sledov, toda v resnici ni bilo tako. Čez nekaj ur je začel sam s seboj govoriti in govoril je nepretrgoma izgovoril nekaj ur, ko se je pogreznil v globoko spanje. Tako govori čez del časa, drugače pa ne kaže nobenih znakov duševne bolezni. Na vsa vprašanja odgovarja pametno in logično. Nobeno sredstvo, kar so jih preizkusili zdravniki na njem, da bi ga zlečili, nič ne pomaga.

Podoben primer proučujejo zdravniki tudi v Chicagu. Nekaj inženjer je več tednov neprestano računa. Tudi on računa noč in dan, glavo si beli z najtežjimi matematičnimi problemi. Nedavno se je udeležil natečaja za gradnjo velikega mostu. Nagrade ni dobil, čeprav je žrtvoval za svoj načrt mnogo časa in truda. In od takrat neprestano računa. Tudi tu gre najbrž za boljše v živčnem sistemu in zdravniki upajo, da bodo nesrečneža končno le zlečili.

Ali more biti človek strupen?

Na naši zemljepisni širini ni mnogo aktivno strupenih bitij, to se pravi takih, ki lahko izločajo svoj strup. Rabiljo ga čisto za usmrtni vnetega plena, vendar je pa napačno misliti, da služi strup tem živalim za olajšanje napač. Nasprotno, večkrat nastane strup v organizmu iz strahu in pa od utrujenosti. Ali je pa mogoče, da bi bilo nastajanje strupenih snovi v strahu odvisno od človeške zavesti? V starih časih so pripisovali nekaterim ljudem strupenost. V Indiji so bili celo prepričani, da je mogoče človeka s strupom impregnirati tako, da zadostuje za usmrtni vnetega drugih ljudi, če se jih le dotakne.

Pripovedujejo, da so na ta način morili ljudi in znana je pravljica, da je podarila indijska kraljica Aleksandru Velikemu krasno, toda strupeno dekle. Samo Aristotelova umetnost je takrat rešila slavnemu vojskovođji življenje. Z vero v strupenost ljudi je v zvezi tudi prepričanje, da je obešenčeva kri dragocena snov. Plinius jo je priporočal proti božastji, drugi staroveški avtorji so pa pripisovali krvi na smrt obsojenih čarobno moč. S tem se potrjuje samo domneva, da nastane s smrtnim strahom v organizmu hormonalno zastrupljenje, odnosno da je lahko človek v gotovem položaju v pravem pomenu besede strupen.

Iz Trbovelj

— Lepa počastitev spomina kralja-mučenika. V soboto so se zbrali tukajšnji jugoslovanski emigranti v otroškem vrtcu, da počaste ob 30dnemnici tragične smrti Viteškega kralja-mučenika njegov spomin. Ob sliki kralja-mučenika, ki je bila vsa zavita v črno, cvetlice in zelenje, so emigranti prižgali sveče. Govorniki so slavili njegov spomin z ogletem njegovemu brezprimernemu požrtvovalnemu delovanju za jugoslovanski narod in državo. V tem delu je velik, viteški pokojnik tudi umrl, kakor umre junak na bojnem polju za svojo domovino. — Sledile so deklaracije, ki so izzevle v prisegi, da bodo jugoslovanski emigranti zvesto izpolnjevali njegovo oporoko »Čuvajte Jugoslavijo!«.

— Deževno vreme. Deževje zadnjih dni je napravilo precej škodo na potih, ki jih je razoralo tako, da se zlasti v strmini ne da z vprežno živino voziti, dokler se temeljito ne popravi. Edino koristno delo je napravilo močno deževje v strugi Trboveljske, ker se je temeljito očistilo vseh starih smrdljivih odpadkov, ki so se med letom nabirali na obrežju ter bili številnim podganam v hrano. Kadar bo struga Trboveljske enkrat regulirana in popravljena, bo morda tudi podganja nadloga, ki jo zlasti občutijo prebivalci ob cesti potoku, omlajena. — Ko so bili še boljši časi, je bilo denarja dovolj, toda manjkalo je delavcev, sedaj ko je pa brezposelnih dovolj in bi se tako delo lahko izvršilo, pa manjka denarja.

Maribora

— Gugalnica na mariborskem odru. Olga Scheinpflugova, ki ni samo znana kot izborna občica igralka (članica praškega Narodnega divadla), temveč je tudi priznana pisateljica posebno komedij in veseliger (mariborskemu občinstvu je gotovo še v najlepšem spominu njeno »Okencel«), je napisala novo veseligrlo »Gugalnica«, ki ima vse odlike njenih prejšnjih del, teatersko pisano vsebino, razgibanje učinkovite prizore in plastično risane tipe. Premiera bo še ta teden, režija je Kovčeva.

— Otvoritev glasbene sezone bo prihodnji teden. Prva opera po Leharjev »Carjevič«, delo divne, mestoma prav serijozne glasbe in učinkovitega dejanja. Režija je Košičeva, glavne vloge igrajo Udovičeva, Barbaričeva, Sancin, Pavle Vovč in Harastovič.

— »Žena — mati« je naslov predavanja dr. Anke Zaiderscheve, ki se bo vršilo v torek ob 20. uri v prostori emigrantskega društva »Nanos«. Dekleta in žene — pridite!

»MUZIKA«
prodaja prvovrstne inozemske klavirje in pianine tudi preigrane ter popravi in uglašuje strokovnjaško najceneje.

VEČ VOZOV
poceni prodam. — Vprašati v trgovini Stermecki, Celje.

PERNICE
izgotovljene — velikost 180 x 115, iz puhastega perja 220.-, 300.- in 340.- Din. la puh pa 450.-, 550.- Din. Garantiramo, solidna postrežba — pri:

RUDOLF SEVER,
Ljubljana, Marijin trg šte. 2. 36/T

OGLAŠUJTE

V malih oglasih v »Slovenskem Narodu« velja vsaka beseda 50 para, davek Din 2.- Najmanjši znesek za mali oglas Din 5.-, davek Din 2.- Mali oglas se plačuje tako: po pošti lahko v znakah — Za odgovore malih oglasov treba priložiti znakko

DVOSOBNO STANOVANJE
takoj oddam. — Poizve se na Zaloški cesti št. 7.

Trenchoti
usnjeni suknjiči (ta najboljši) nakup pri
PREŠKERJU,
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

**Pristni Dobrinjski
teran**

se toči le v gostilni DRAGA
GUŠTIN, Kapiteljska ulica 3,
Ljubljana (pri pegleznu). 3311

NAZNANILO!
Cenjenim damam in gospodom vjudno sporočam, da sem cene za postrežbo v obeh oddelkih znižal za 20%. — Cesarin salon NAVINŠEK, Ljubljana, Selenburgova ulica. 60/T

SPALNICE
moderne, iz orehove korenine, pleskane, in kuhinjske uprave ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Ljubljana, Komenskega ulica 34. 61/T

Ali se ohlaja ljubezen Vašega moža?

Marsikatera žena je že izgubila ljubezen svojega moža, ko je dopustila, da se erte in znaki starosti pojavijo na njenem licu. Danes pa se po zaslugi čudovite znanstvene iznajdbe lahko vsaka žena naglo reši vseh gub in dobi kožo kakor mlado dekle. Dr. Stejskal, profesor dunajskega vseučilišča, je dokazal, da nastanejo gube zaradi pomanjkanja biocela v koži. P. 1000 tisoč poizkusih se mu je posrečilo ekstrahirati dragoceno snov iz skrbno izbranih mladih živali. S poizkusi v sanatorijih je pri ženskah od 55 do 72 let uspešno odstranil vseh gub v 28 dneh (glej poročilo dunajskega Medicinskega lista). Pravico vporabe Biocela za ves svet si je pridobila trdka Tokalon. Krema Tokalon, hranilo za kožo (rožnate barve) vsebuje sedaj Biocel, združen z drugimi hranilnimi sestavinami. Vsaka žena bo z vporabo te kreme za vedno izgubila gube, ohlapne mišice lica se bodo okrepile, stara in uvela koža pa se bo pomladila, tako da bo videti za 10 do 20 let mlajša.

Narodna tiskarna

LJUBLJANA

KNAPLJEVA

5

IZVRŠUJE VSA

TISKARSKA

DELA

TER SE

PRIPOROČA

